

Ценностни аспекти на педагогическото ежедневие
Value Aspects of the Pedagogical Daily Round

РАСТЕМ С ТРАДИЦИИТЕ НА НАШИТЕ ПРЕДЦИ

Цветанка Начева

Начално училище „Хаджи Генчо“ – гр. Тетевен

Резюме. Статията представя проект „Традиции и обичаи в родния край“.

*„Както и най-слабият ветреца
може да събори дървото без корен,
така и обществото без традиции
не може да устои сред бедствията,
които могат да го връхлетят отвън.“*

Х. Сенкевич

Народните традиции и обичаи са съществен момент в живота на всеки човек. Те го карат да се чувства горд наследник на своите предци.

Народните обичаи и традиции в бита на нашия народ са неотменна съставка на неговата култура. Самите те носят историческия опит на поколенията и нямат религиозна същност. Те носят своята богата символика, която кара човека от дете да заживее с неговите достойнства, да бъде носител и продължител на народните традиции, да прибавя нови образци за обогатяването на народното изкуство.

Посредством народните празници и обичаи се пренасят през поколенията натрупаните знания и опит.

Възстановени и обновенни, народните празници и обичаи са изключително средство за възпитание на родолюбиви чувства и за цялостно формиране на личността на ученика в началното училище. Те са сигурен начин за неговата социализация.

Проект УСПЕХ на тема: „Традиции и обичаи в родния край“.

Основни цели:

1. Осмисляне на свободното време на учениците.
2. Формиране у малките ученици на обществени и граждански компетенции, културни познания и творчески изяви.

Задачи, произтичащи от поставените цели:

1. Учениците да придобият знания за местните празници и обичаи.
2. Формиране у учениците на умения за общуване и изразяване на мнение в процеса на проучването и събирането на информация за празниците и обичаите и участие в празнични дейности.

3. Възпитаване в родолюбие. Формиране на уважение и зачитане на българските традиции и обичаи.

4. Приобщаване на учениците към националните ценности чрез съвместна работа между училището и семейството.

5. Възпитаване на чувство на гордост, че сме българи и граждани на Европа и света.

Дейности

Сформиране на **клуб „Тетевенче“**. Участниците в клуба изработват празничен календарен план за дейностите:

- декември – Бъдни вечер и Коледа
- март – Баба Марта и Сирни Заговезни
- април – Лазаровден и Цветница
- май – Възкресение Христово

Запознаването с всеки празник и обичай преминава в следната последователност:

1. Прочит на литературни текстове за създаване на емоционална нагласа и пробуждане на конкретни нравствено-естетически чувства; актуализиране на житейския и социалния опит на децата.

2. Интервюиране на граждани.

3. Записване на спомени за празника от своите баби и дядовци.

4. Организиране на срещи с видни тетевенци – общественици.

5. Разучаване на песни, стихотворения, съчиняване на собствени, рисуване и др.

6. Оформяне на папка с материали за всеки празник.

7. Осъществяване на самия празник и обичай.

24 и 25 декември – Бъдни вечер и Рождество Христово (Коледа)

За това, как са се празнували и как се празнуват сега в Тетевен тези два празника, ученици научиха от срещите с г-жа Иванка Лалева – автор на редица театрални постановки, сред които „Тетевенските празници и обичаи“; от видеоматериала „Бъдната вечеря в Тетевен“; от разговорите с прабабите, бабите и майките си; от взетите интервюта от жителите на града; разучаването на коледни песни, характерни за Тетевенския край, благопожелания, наричания и Господнята молитва.

1 март – участниците от клуб „Тетевенче“ разучават песни и стихотворения за най-българската и обичана баба – Баба Марта, дори сами съчиняват гатанки и стихотворения за нея; проучват и прочитат легенди и приказки. В часовете по изобразително изкуство я рисуват, а по домашен бит и техника изработват прекрасни мартеници.

Сирни Заговезни

Записаните спомени от бабите и дядовците, от интервюто с възрастни тетевенци, от събраните материали в градската библиотека, от разговора с отец Борис учениците разбират, че обичаят „амкане“ и палене на огньове на Сир-

ни Заговезни се е запазил и до ден-днешен. Участниците в клуба излизат с предложение към всички ученици на Сирни Заговезни да направят екочисти огньовете, за да запазим чиста околната среда и след нас.

Лазаровден

Учениците от клуба проучват и събират материали за Лазаровден и Цветница в Тетевен и страната. Момичетата разучават няколко тетевенски лазарски песни и се подготвят за лазаруване. Сами изплитат венчета от цветя за косите си и украсяват лазарските си кошнички. Облечени в народни носии, нагиздени с венчета и пендари, извадени от скриновете на бабите, влизат от къща в къща и пеят „Лаленце се люлее“; „Ой, Лазаре, Лазаре“, с което благославяха да е сита годината, да са здрави и честити хората, да спохожда сполука домакинята.

Изводи

1. Темата обогати и разшири знанията на учениците за местните празници и обичаи.
2. Проучвателните и изследователските дейности формираха у учениците обществени и граждански компетенции, умения за общуване и изразяване на мнение.
3. Участието на учениците във фолклорните празници разви комуникативните им умения, възпита у тях чувство за отговорност и самодисциплина, което е гаранция за успешната им социализация не само в училище, а и в живота.
4. Участието в проекта възпитава в родолюбие не само чрез думи, а и чрез дела.
5. Народните обичаи са древни, но и вечно млади, защото са с поглед към бъдещето!

ЛИТЕРАТУРА

- Йорданова, Л. (1973). *Изкуство и народни обичаи*. София: Народна младеж.
- Павлов, М. (2006). *Тетевенското минало*.

GROW UP WITH THE TRADITION OF OUR ANCESTORS

Abstract. The article presents the project “Traditions in the homeland.”

Tzvetanka Nacheva

✉ Primary school „Hadji Guentcho“
Teteven
E-mail: nacheva.cv@mail.bg